

gemeente Loon op Zand

**BESTEMMINGSPLAN
“NATUURBEGRAAFPLAATS LANDGOED HUIS TER HEIDE”**

- **BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN**
- **AMBTSHALVE AANPASSINGEN**

Vastgesteld in de vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van 20 september 2018

1. INLEIDING

Het voorliggend bestemmingsplan Natuurbegraafplaats Landgoed Huis ter Heide maakt binnen de hoofdbestemming Bos natuurbegraven onder voorwaarden mogelijk. De natuurontwikkelingsmaatregelen en beheer zijn beschreven in het Inrichtings- en beheerplan en gekoppeld aan de Regels van het bestemmingsplan. De basis voor het Inrichtings- en beheerplan wordt gevormd door het door de provincie vastgestelde natuurbeheerplan en de daarin opgenomen doelstellingen en de door Natuurmonumenten geformuleerde ambities en doelstellingen voor het gebied. Het daaruit volgende natuurbeheer kan binnen het vigerende bestemmingsplan reeds worden uitgevoerd.

Om binnen het plangebied onder hoofdbestemming Bos natuurbegraven mogelijk te maken is een partiele herziening van het Bestemmingsplan Buitengebied nodig. In het voorliggend bestemmingsplan is natuurbegraven ondergeschikt aan de hoofdbestemming Bos. Het maken van een natuurgraf mag enkel conform het Werkprotocol beheer en gebruik. De beschreven werkwijze in het Werkprotocol zorgt ervoor dat er geen verstoring en/of schade kan ontstaan aan kwetsbare flora en fauna. Om de beschreven werkwijze juridisch te borgen is het Werkprotocol gekoppeld aan de Regels van het bestemmingsplan.

2. ZIENSWIJZEN

2.1 Ontvangen zienswijzen

Van de volgende (rechts)personen zijn zienswijzen ontvangen op het ontwerpbestemmingsplan Natuurbegraafplaats Landgoed Huis ter Heide:

Naam en adres	Datum ontvangst
Bewoner gemeente Loon op Zand 1	19 april 2018
Vereniging het Groene Hart Brabant, Bosscheweg 24b Den Dungen (hierna te noemen 'vereniging')	1 mei/ 25 mei 2018
Stichting Natuurbegraafplaats-waaronniet.nl, Rotterdam (hierna te noemen 'Stichting')	3 mei/ 22mei 2018

De ingediende zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde termijn ontvangen en zullen daarom hieronder inhoudelijk behandeld worden.

2.2 Samenvatting en beantwoording zienswijzen

In de onderstaande tabellen zijn de ontvangen zienswijzen samengevat en geeft de gemeenteraad een reactie op deze zienswijzen. Vervolgens worden per zienswijze de conclusies aangegeven en de eventuele gevolgen voor het bestemmingsplan.

2.2.1 Bewoner gemeente Loon op Zand 1

	Samenvatting	Reactie
a.	Reclamant maakt zich zorgen om de bodemkwaliteit i.v.m. bijvoorbeeld chemokuur en andere medicijnen van overledenen. Dit kan bij meerdere personen het geval zijn.	In de Toelichting van het bestemmingsplan is in paragraaf 4.9 geconcludeerd dat door inrichting van de natuurbegraafplaats conform het Besluit op de lijkbezorging en de Inspectierichtlijn Lijkbezorging eventuele milieueffecten van de natuurbegraafplaats worden voorkomen. In de uitspraak van 28 oktober 2015 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS 28 oktober 2015, nr. 201501288/1/R3) oordeelt de Afdeling dat de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging door natuurbegraven is geregeld in de Wet op de lijkbezorging. Uit het hydrologisch onderzoek dat als bijlage 4 en 5 is gevoegd bij de Toelichting blijkt dat voldaan wordt aan de eisen uit het Besluit op de lijkbezorging. Er is veel onderzoek gedaan naar mogelijke milieueffecten van (natuur) begraven. Uit onderzoek uitgevoerd door het RIVM naar de samenstelling van het grondwater, oppervlaktewater en drainagewater bij vijf begraafplaatsen in samenwerking met de toenmalige Regionale Inspectie Milieuhygiene Zuid-Holland en het Zuiveringschap Hollandse Eilanden en Waarden (Brinkman et al.,

		1987; Honing et al., 1988) is geen meetbare vervuiling gebleken door medicijnen of andere stoffen die in de bodem terechtkomen. Dit wordt bevestigd in een afstudeeronderzoek van AGEL adviseurs (Van den Broek 2013), naar de milieueffecten van begraafplaatsen in Noord-Brabant. Uit dit onderzoek blijkt dat een begraafplaats naar alle waarschijnlijkheid beperkte tot geen gevolgen heeft voor de bodemkwaliteit (grond en grondwater). Risico's op vermindering van de bodemkwaliteit door natuurbegraven zijn er, gelet op het voorgaande, niet.
b.	Reclamant vindt het geen gezicht voor mensen die daar gaan wandelen. Daar zijn begraafplaatsen voor bedoeld.	Een natuurbegraafplaats is in de eerste plaats een natuurgebied. Als gedenkteken is enkel en alleen een liggende onbehandelde boomschijf toegestaan die binnen enkele jaren verteert, zodat niets in het landschap de natuurbeleving verstoort. De gemeenteraad acht het van belang dat mensen in alle vrijheid van de natuur kunnen blijven genieten. De wandelpaden in het gebied zijn als in ieder ander natuurgebied vrij toegankelijk tussen zonsopgang en zonsondergang. Dat natuurbegraven en extensieve recreatie goed samengaan laat ook de praktijk zien. Op natuurbegraafplaatsen van Natuurbegraven Nederland elders bezoeken mensen de natuurgebieden ook zonder dat zij iemand komen gedenken. De conclusie is dat extensieve recreatie zoals wandelen niet conflicteert met de daaraan ondergeschikte functie natuurbegraven.

Conclusie

De zienswijze van bewoner gemeente Loon op Zand 1 leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

2.2.2 Het Groene Hart Brabant, Bosscheweg 24b, Den Dungen.

Zienswijze (1 mei 2018)		
	Samenvatting	Reactie
a	Reclamant stelt dat het ter visie gelegde ontwerpbestemmingsplan aanleiding geeft tot het indienen van een zienswijze op nader aan te voeren gronden.	De aanvullende zienswijze is binnen de (nieuw) gestelde termijn op 25 mei ontvangen. De aanvullende zienswijze is onder <u>aanvullende zienswijze</u> beantwoord.

Aanvullende zienswijze (25 mei 2018)		
	Samenvatting	Reactie
A – Bestuurlijk / juridisch aspect		
a.	Reclamant stelt dat de raad er niet vanuit kan gaan dat het plan op een onafhankelijke planvorming berust, vanwege de betrokkenheid van Praedium. Reclamant adviseert de raad om zelf in de planvorming te voorzien.	Het bureau Praedium heeft in opdracht van Natuurmonumenten en Natuurbegraven Nederland het Inrichtings- en beheerplan opgesteld en is een onafhankelijk adviesbureau. Het Inrichtings- en beheerplan is vervolgens getoetst in het kader van een goede ruimtelijke ordening door gespecialiseerde bureaus waaronder bureau Waardenburg,

Bestemmingsplan "Natuurbegraafplaats Landgoed Huis ter Heide" - Nota zienswijzen en ambtshalve aanpassingen

		Goudappel Coffeng en RAAP. De conclusies daarvan zijn opgenomen in de Toelichting van het bestemmingsplan. Dat het plan niet op een onafhankelijke planvorming berust is onjuist. Er bestaat geen aanleiding om de planvorming over te doen, hiervoor zijn ook geen objectieve bezwaren aangevoerd die daartoe nopen. De conclusie is dat de ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingsplan toereikend is.
B - Planinhoudelijk		
b.	Reclamant stelt dat recreëren zich moeilijk verdraagt met inrichtings- beheer- en begraafactiviteiten.	Voor de beoordeling van deze zienswijze wordt verwezen naar de beoordeling van zienswijze b. van reclamant Bewoner gemeente Loon op Zand 1. De omvang van de activiteiten in verband met natuurbegraven is beperkt en de functie natuurbegraven is ondergeschikt aan de natuurfunctie.
c.	Reclamant is van mening dat bij natuurbegraven geen rekening wordt gehouden met de feitelijke nadelige gevolgen voor de natuur zelf en dat louter de eigen begraafwens centraal wordt gesteld.	Zoals in de Toelichting in paragraaf 2.4.3 beschreven is, wordt op basis van het Inrichtings- en beheerplan en het Werkprotocol beheer en gebruik gestuurd op natuurdoelen en –kwaliteit bij het beheer van de natuurbegraafplaats. Zo schrijft het Werkprotocol beheer en gebruik voor dat een natuurgraf alleen gerealiseerd mag worden buiten de kroonprojectie, om het wortelstelsel van bomen niet te beschadigen. Om de bescherming van de natuur en kwetsbare flora en fauna juridisch te borgen is het Inrichtings- en beheerplan en het Werkprotocol beheer en gebruik gekoppeld aan de Regels van het bestemmingsplan (zie art 3.4.1c en art 3.5.2a, b van de Regels). Hiermee is onder andere geborgd dat natuurbegraven ondergeschikt is aan de bestemming natuur. De mening van reclamant wordt niet gedeeld door de gemeenteraad.
d.	Reclamant veronderstelt dat natuurbegraven een belemmering vormt voor de beoogde natuurverbetering.	In het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 1) is beschreven dat de natuurambitie van Natuurmonumenten voor Landgoed Huis ter Heide gericht is op het versterken van de bestaande ecologische waarden door omvormingsmaatregelen voor bos en begrazingsbeheer. Het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op precies die ambitie om die natuurdoelen te bereiken. De realisatie van de natuurbegraafplaats op Landgoed Huis ter Heide past binnen deze ambitie. Door de komst van de natuurbegraafplaats wordt een impuls gegeven aan het sneller bereiken van deze ambities. In de Natuurtoets (Toelichting bijlage 2) wordt geconcludeerd; de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) worden niet aangetast. Ingrepen in bodem (behalve het delven van graven volgens het Werkprotocol) en hydrologie zijn niet voorzien. Het visueel ruimtelijke karakter blijft behouden en wordt zelfs gediifferentieerder door een inbreng van heide en heischrale vegetaties. Voor diverse soorten zoals levendbarende hagedis en ongewervelden kan dat als gunstig worden beschouwd. Door terugdringen van exoten en naalddhoutopstanden wordt het natuurlijke karakter vergroot. Zowel landschappelijk als cultuurhistorisch blijft het karakter van het gebied behouden. Met herstel van de lanenstructuur en de kwaliteitsimpuls voor de natuur wordt dit karakter zelfs versterkt. Dat het planvoornemen een belemmering vormt voor de beoogde natuurverbetering is onjuist, de

		ontwikkeling is juist gericht op het versterken van de ecologische waarden.
e.	Volgens reclamant sluiten de slingerende padenstructuur niet aan op de kenmerkende bestaande paden en doen deze afbreuk aan de terreinkarakteristiek. De half-verharding betekent 100% verlies van groene bosbodem	In paragraaf 4.2.7 van het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2) is beschreven dat nieuwe paden ondergeschikt zijn aan bestaande paden en een terughoudend karakter hebben. Bij de exacte ligging zijn de ecologische en cultuurhistorische waarden bepalend, waarbij ook rekening wordt gehouden met de geomorfologie. In de Cultuurhistorische quickscan (Toelichting bijlage 3) wordt geconcludeerd dat bochtige en sober uitgevoerde paden geen bezwaar vormen. De paden worden aangelegd met een natuurlijk materiaal (Inrichtings- en beheerplan bijlage 2 Regels paragraaf 4.2.7). De aanleg van de halfverharde paden is beoordeeld in de Natuurtoets (Toelichting bijlage 2). Daarin wordt geconcludeerd dat door de aanleg van de halfverharde paden de wezenlijke kenmerken van het NNB (De Noord-Brabantse invulling van het NNN) niet worden aangetast. De aanleg van de paden doet geen afbreuk aan de doeleinden zoals deze in de bestemmingsomschrijving 'Bos' zijn opgenomen.
f.	Reclamant stelt dat ten onrechte de grondwaterstandsverlaging met ca 50cm buiten beschouwing wordt gelaten. Bij verduurzaming van het watersysteem zou dit consequenties voor de begraafcapaciteit kunnen hebben.	Uit het hydrologisch onderzoek (Toelichting bijlage 4 en 5) blijkt dat de afgelopen 14 meetjaren de grondwaterpeilen binnen een relatief vaste bandbreedte variëren. Deze periode is niet alleen ruimschoots voldoende lang om betrouwbaar en correct een GHG vast te stellen (hiervoor wordt door hydrologen een periode van 8 meetjaren aangehouden), maar wordt ook als nieuwe hydrologische referentiesituatie beschouwd. De periode is hiervoor voldoende lang en het stijghoogtepatroon voldoende stabiel (regelmatig). Grondwaterherstelinitiatieven zal niet leiden tot vernatting in het plangebied omdat het een hooggelegen infiltratiegebied betreft waarin nagenoeg geen afvoer van water via sloten plaatsvindt. Ook stijging van de grondwaterstand buiten het gebied ter plekke van de lobelia-vennen zal geen invloed hebben op de grondwaterstand op de natuurbegraafplaats. Bij verdere verduurzaming van het watersysteem waar reclamant over spreekt worden geen consequenties voorzien voor de mogelijkheid van natuurbegraven in het plangebied.
g.	Reclamant stelt dat cultuurhistorie ten onrechte alleen voor de provinciale waardering ervan wordt gezien. De cultuurhistorische betekenis van de gevarieerde natuurlijke geomorfologische bodemstructuur is bijzonder. Dit omdat het huidige bos een fixatie vormt van een van de kenmerkende ontginningsaanpak in de 19e eeuw van heidegronden waarbij bosvorming een tussenstap vormde. Het behoud van zulk een tussenfase is cultuurhistorisch van grote betekenis. De omvorming tot begraafplaats doet volgens reclamant ernstig afbreuk aan. Daarnaast stelt reclamant dat de begraafplaats afbreuk doet aan behoud en herstel van de ruimtelijke en functionele gebiedskarakteristiek. De gemeentelijke structuurvisie verzet zich hier tegen.	Voor het planvoornemen is een cultuurhistorische quickscan uitgevoerd door RAAP (Toelichting bijlage 3). In het onderzoek zijn de cultuurhistorische waarden en effecten op de voorgenomen ontwikkeling in beeld gebracht. Hierbij is gekeken naar alle mogelijke cultuurhistorische waarden los van een bepaald schaalniveau en dus niet zoals reclamant veronderstelt enkel op provinciaal niveau. In het cultuurhistorisch onderzoek wordt geconcludeerd dat het inrichten van een natuurbegraafplaats vanuit cultuurhistorisch perspectief goed mogelijk is. Adviezen over de padenstructuur, terreininrichting en bebouwing zijn overgenomen. Van afbreuk is dan ook geen sprake.

		Uit de Natuurtoets (bijlage 2 Toelichting) blijkt dat zowel het landschappelijke als cultuurhistorische karakter van het gebied behouden blijft. Het planvoornemen onderschrijft juist de structuurvisie van de gemeente (zie ook de beoordeling van de zienswijze am)
h	Reclamant geeft aan dat ten onrecht de gemeentelijke betekenis van de aardkundige waarde niet is onderzocht. Uit de AHN kaart zou blijken dat het plangebied een gemêleerde geomorfologische opbouw heeft en dus in hoofdzaak de natuurlijke kenmerken heeft weten te behouden. De aardkundige betekenis is daarom volgens Reclamant beïndrukt in te schalen en als gevolg daarvan verdient deze bescherming.	Het plangebied is in het vigerende bestemmingsplan en provinciale verordening niet aangemerkt als aardkundig waardevol (Toelichting paragraaf 4.11). Uit het archeologisch onderzoek (Toelichting bijlage 11) blijkt dat het plangebied grotendeels is verstoord bij (veen)ontginning, plaggensteken en/of bebossing in het verleden. Uit het onderzoek blijkt dat van specifieke aardkundige waarde niet kan worden gesproken. Dit betekent niet dat geen beschermingsregime voor verstoring van de bodem geldt: Het is immers verboden om zonder omgevingsvergunning grond te verzetten of te vergraven (Regels art 3.5.1 a,b). Enkel natuurbegraven op maximaal 10% van het oppervlak van het plangebied is hiervan uitgezonderd (Regels, art 3.4.1 b), mits gewerkt wordt conform het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels, art 3.4.1.c) Het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels, bijlage 1) schrijft voor dat bij het delven en weer sluiten van de graven rekening wordt gehouden met de bodemopbouw. Verschillende grondlagen worden in volgorde op de oorspronkelijke plaats teruggebracht. De vegetatie wordt tijdelijk aan de kant gelegd en na sluiting van het graf teruggebracht. Zodoende worden de aanwezige bodemstructuren beschermd tegen verstoringen. Ook het reliëf blijft bij de ontwikkeling en het beheer van de natuurbegraafplaats in tact. Van afbreuk aan de natuurlijke geomorfologische bodemstructuur zoals reclamant stelt is geen sprake.
i	Reclamant stelt dat het natuurcompensatieplan ontbreekt en dat niet wordt voldaan aan de Verordening ruimte omdat de verantwoording ontbreekt.	Uit de Natuurtoets (Toelichting, bijlage 2) blijkt een compensatieverplichting vanwege ruimtebeslag binnen Natuur Netwerk Noord-Brabant van de werkschuur en parkeerplaats. In de Toelichting paragraaf 3.2.3. is het initiatief getoetst aan de Verordening Ruimte (Vr). De ontwikkeling van de parkeerplaats en werkschuur worden gezien als een individuele kleinschalige ingreep (artikel 5.5 Vr.) Daarvoor is een compensatieplan opgesteld (Toelichting bijlage 15). De compensatielocatie ligt nabij het plangebied in de gemeente Tilburg. Separaat is door Natuurbegraven Nederland een wijzigingsplan ingediend bij gemeente Tilburg want daarvoor is een wijziging van het vigerende bestemmingsplan nodig van een agrarische bestemming naar natuur. (zie: http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0855.WYZ2017003-b001/r_NL.IMRO.0855.WYZ2017003-b001.html#6493F96C-91E7-4803-BD9B-AB06D3A21399) Het wijzigingsplan is door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg vastgesteld. Hiermee is voldaan aan de Verordening ruimte van de provincie Noord Brabant. Gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant hebben geen aanleiding gezien om ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan een zienswijze in te dienen. Het wijzigingsplan is door de provincie Noord Brabant beoordeeld op de adequate doorwerking van de provinciale belangen.

		Daarnaast hebben gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant het NNB herbegrensd. Van de hiertoe gewijzigde Verordening ruimte is kennis gegeven: herbegrenzingsbesluit en publicatie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2018-5057.html
j.	Reclamant komt op basis van een eigen berekening op 23,6 hectare boskap uit i.p.v. 5,7ha zoals in het planvoornemen is vermeld. Daarnaast dient volgens reclamant in het bestemmingsplan te worden aangegeven op welke locaties en binnen welke termijn deze herplant plaats zal vinden. Reclamant wijst daarnaast op een enquête, uitgevoerd door Natuurbegraven Nederland, waaruit zou blijken dat er weinig animo bestaat voor begraven in boomloze ruimten.	Natuurmonumenten streeft naar het behoud van de afwisseling van natuur- en landschapstypen, die het natuurgebied uniek maken. Op Landgoed Huis ter Heide wordt in dit kader gestreefd naar een begrazingslandschap dat bestaat uit een open heide- en boslandschap. Begrazingslandschap bestaat hierbij in de optiek van Natuurmonumenten uit een mozaïek van verschillende natuurtypen (bos, grasland, heide). Het beheer zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan betreft hoofdzakelijk regulier beheer (zie ook afbeelding Beheermaatregelenkaart blz 20 IB-plan). Enkel op het perceel waarvoor omvorming naar heischaaal grasland is voorzien en op het centrale eikenperceel vindt omvormingsbeheer plaats waarvoor 5,7 hectare bos zal worden gekapt. Conform de Regels uit hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (artikel 4.2 van de Wnb) zal het voornemen gemeld worden bij de gedeputeerde staten van provincie Noord Brabant. Voor het bosbeheer zoals beschreven in paragraaf 5.1.2 Inrichtings- beheerplan is geen boscompensatieverplichting zoals reclamant stelt. Het beheertype is en blijft bos. Voor aanleg van de slingerpaden worden geen bomen gekapt. Een relatie die reclamant legt tussen bomenkap en het realiseren van natuurbegraven is onterecht. In het kader van natuurbegraven mogen enkel natuurgraven gegraven worden. Dit volgt uit de planvoorschriften (Regels, paragraaf 2.1.1) in combinatie met het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels, bijlage 1). De natuur is leidend en bepaalt waar en uiteindelijk hoeveel graven er gerealiseerd kunnen worden maximaal op 10% van het totale oppervlak van het plangebied. De Wet natuurbescherming en de verordening ruimte van de provincie Noord Brabant schrijven niet voor dat in een bestemmingsplan al een eventuele herplantplicht moet worden opgenomen (met locatie en termijnen) zoals reclamant stelt. Onduidelijk is naar welke enquête reclamant verwijst. Het is verder niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening
k	Volgens reclamant kan er maar een hoofddoel tegelijkertijd bestaan en komt natuurontwikkeling op de tweede plaats Het is immers uit te sluiten dat twee tegenstrijdige doelen tegelijkertijd optimaal bediend zouden kunnen worden.	Het plangebied is en blijft natuurgebied. Een natuurbegraafplaats binnen een natuurgebied is allereerst en vooral natuurgebied waarbinnen tijdelijk een deel van het bos ruimte biedt voor mensen om er een eeuwige rustplaats te krijgen. Om die reden krijgt het plangebied ook de bestemming Bos met functieaanduiding Natuurbegraven (Regels artikel 3). Natuur en natuurbegraven zijn niet tegenstrijdig, de functie Natuurbegraven is ondergeschikt aan de bestemming Bos in het bestemmingsplan. Dat komt tot uitdrukking in de Regels

		waarin de voorwaarden zijn neergelegd voor het realiseren van een natuurbegraafplaats binnen de bestemming Bos. Met de komst van de natuurbegraafplaats wordt een bijdrage geleverd aan het verkleinen van de gevolgen van verzuring van de bodem en aan het verbeteren van de natuurwaarden die horen bij het begrazingslandschap, door het uitvoeren van bosvormingsmaatregelen en verschrallingsbeheer op het bestaande grasland. Uit de ruimtelijke onderbouwing (zie oa Toelichting hoofdstukken 3 Beleidskader en 4 Milieu en omgevingsaspecten) is het initiatief aan ruimtelijke aspecten getoetst. Geconcludeerd wordt dat het initiatief past in beleid en wetgeving. Doordat de Regels voorschrijven dat het Inrichtings- en beheerplan en het Werkprotocol beheer en gebruik dienen te worden nageleefd, is juridisch geborgd en afdwingbaar dat natuurbegraven ondergeschikt is en blijft aan de hoofdbestemming Bos.
I	Reclamant veronderstelt dat het Inrichtings- en beheerplan niet concreet genoeg is voor rechtszekere controle en handhaving. Er ontbreken onder meer inventarisatiekaarten, welke bomen er worden gekapt ten behoeve grafplaatsen, waar wordt natuurbegraven etc.	Het sturen op natuurdoelen en –kwaliteit bij het beheer van het plangebied gebeurt op basis van het Inrichtings- en beheerplan. In hoofdstuk 4 en 5 van het Inrichtings- en beheerplan zijn de inrichtingsmaatregelen en het beheer uitgebreid beschreven en toegelicht aan de hand van een padenkaart en beheermaatregelenkaart. Het koppelen van inventarisatiekaarten met boomclassificaties, ondergroei en dergelijke, zoals reclamant voorstelt, is niet in het belang van een goede ruimtelijke ordening in het kader van het bestemmingsplan. Het Inrichtings- en beheerplan is gekoppeld aan de Regels. Indien van het Inrichtings- en beheerplan afgeweken wordt kan het bevoegd gezag handhaven. Hiermee zijn de rechtszekerheid en de controle en naleving waar reclamant zijn zorgen over uitspreekt, geborgd. Het bosbeheer wordt uitgevoerd conform de gebruikelijke regels zoals die zijn vastgelegd in de gedragscodes voor natuurbeheer en bosbeheer, waar het Inrichtings- en beheerplan mede zijn basis in vindt. Voor natuurbegraven is het Werkprotocol beheer en gebruik van toepassing (Zie ook Regels bijlage 1, Werkprotocol beheer en gebruik, paragraaf 1.3) Op de plankaart is verder een specifieke aanduiding opgenomen waar kan worden natuurbegraven. Op een natuurbegraafplaats wordt, net als bij een reguliere begraafplaats, in het grafregister exact bijgehouden waar graven zijn gerealiseerd conform de wettelijke verplichting. De GPS coördinaten van de natuurgraven worden in dit register opgenomen. Aan de hand van deze gegevens kan worden nagegaan hoeveel graven zijn gerealiseerd en waar deze graven zijn gerealiseerd. Er is geen sprake van bodemegalitatie en bomen die gekapt worden ten behoeve van grafplekken.

		Dergelijke maatregelen zijn in het kader van natuurbegraven in het bestemmingsplan uitgesloten.
C- Artikel 1 Begrippen.		
m	Volgens reclamant is de begrippenlijst onvolledig en zijn begrippen onvolledig uitgewerkt.	Begrippen zijn overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan en waar mogelijk gebaseerd op de Standaard Vergelijkbare Bestemmings-Plannen (SVBP) Hieronder worden begrippen welke reclamant aanhaalt in de zienswijze nader beantwoord
n	Het begrip aardkundige waarde en kenmerken ontbreekt. Daarnaast dient het begrip aangevuld te worden met <i>'niet vervangbaar en het verlies ervan kan niet worden gecompenseerd'</i> .	Het plangebied is niet aangeduid als aardkundige waardevol, het begrip heeft geen relevantie binnen het plangebied. Het begrip is om die reden buiten beschouwing gelaten.
o	Volgens reclamant dient het begrip <i>'aardkundige waarden en kenmerken ontstaan door menselijk Ingrijpen'</i> toegevoegd te worden. Deze volgens reclamant aardkundige waarden verdienen bescherming welke nu niet of onvoldoende zijn geborgd in de bestemmingsdoelinden en regelgeving. Bijvoorbeeld het rabattenbos.	Het begrip zoals reclamant voorstelt wordt niet gebruikt in de Regels en heeft daarmee geen relevantie. Het begrip zoals reclamant voorstelt zal niet worden overgenomen.
p	Volgens reclamant ontbreekt een hoogtelijn weergave waardoor hoogtegrenzen niet voldoende nauwkeurig te onderscheiden zijn. Dit zou onontbeerlijk zijn om de potentiële natuur- en begraafgevolgen nauwkeurig te kunnen vaststellen.	Door de werkwijze zoals beschreven in de reactie h worden de aanwezige bodemstructuren beschermd tegen verstoringen. Ook het profiel van de bodem blijft bij de ontwikkeling en het beheer van de natuurbegraafplaats intact. Het is daarnaast zonder omgevingsvergunning niet mogelijk om binnen het plangebied af te graven of op te hogen (artikel 3.5.1 a/ b). Een AHN hoogtekaart is opgenomen in het Inrichtings-beheerplan (Regels bijlage 2). Daarnaast is in het hydrologisch onderzoek een nauwkeurige hoogtekaart opgenomen (Toelichting bijlage 5). Het is ook niet gebruikelijk om hoogtelijnen op te nemen in een bestemmingsplan. Hier zijn geen bijzondere waarden aanwezig, dus zijn er ook geen redenen om in dit bestemmingsplan wel hoogtelijnen op te nemen. Dat een hoogtelijn weergave onontbeerlijk zou zijn om hoogtegrenzen voldoende nauwkeurig te kunnen onderscheiden wordt niet gedeeld door de gemeenteraad.
q	Reclamant geeft aan dat onlangs gepresenteerde rapport van Onderzoekcentrum B Ware een tijdsgrens van 100 jaar voor bodemomvorming wordt aangehouden om als oude bosgroeiplaats te kunnen gelden. Met een uitvoeringstermijn van 40 jaar zou de 100 jaarstermijn voor het jongste bosgedeelte benaderd worden en tenslotte worden overschreden.	Het B-WARE rapport waar reclamant op doelt geeft aan dat oude bosbodems bijzonder zijn en om die reden extra bescherming behoeven. Binnen het plangebied Huis ter Heide is de grond echter op grote schaal geroerd en is er geen sprake van oude bosbodems. In het Cultuurhistorisch onderzoek (Toelichting bijlage 3) wordt geconcludeerd dat Huis ter Heide het middelpunt heeft gevormd van een landgoed waar bosbouw de belangrijkste inkomstenbron was. In het archeologisch onderzoek (Toelichting bijlage 11) wordt in paragraaf 2.5 toegelicht dat de bodem in de westelijke helft van het plangebied is vergraven, zoals op de bodemkaart is weergegeven. De vergraving kan het gevolg zijn van de (veen)ontginning van het terrein, het steken van heideplaggen en/of de bebossing. De bodemingrepen hebben in het hele plangebied plaatsgevonden en kunnen dus overal bodemverstoringen voorkomen. Binnen het plangebied is er geen sprake van oude bosbodems. De gemeenteraad wijst er verder op dat op maximaal 10% van het gebied gegraven mag worden ten behoeven

		van natuurbegraven conform het Werkprotocol beheer en gebruik. De bosbodem kan zich vervolgens verder ontwikkelen.
r	Reclamant stelt dat het plan niet concreet genoeg is en de schijn ophoudt van een werkelijk stuurbaar plan.	Het Inrichtings- en beheerplan beschrijft de huidige situatie, de toekomstige inrichting en het toekomstige beheer van het plangebied. Het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de ambitie van Natuurmonumenten, provincie en gemeente. Het Inrichtings- en beheerplan is gedetailleerder dan in het vigerende bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan is onder uitzonderingen ' <i>normaal onderhoud toegestaan</i> ' (artikel 8.5.2). Doordat het Inrichtings- en beheerplan gekoppeld is aan de Regels heeft de gemeente door middel van het bestemmingsplan meer sturing dan onder het vigerende bestemmingsplan.
s	Reclamant stelt dat de wijze van het beheer niet duidelijk is vastgelegd.	In het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2) wordt in hoofdstuk 5 het (bos)beheer binnen het plangebied beschreven. Het provinciale natuurbeheerplan en de bestaande ambities en doelstellingen van Natuurmonumenten zijn de uitgangspunten voor het te voeren beheer op de natuurbegraafplaats. Zo worden in het plangebied de natuurdoelen die gelden voor het mozaïek-landschap van Landgoed Huis ter Heide (natuurbeheertype N01.04 Zand- en kalklandschap uit het provinciale Natuurbeheerplan) nagestreefd. De wijze van beheer is helder beschreven en aangeduid op een beheersmaatregelenkaart in het Inrichtings- en beheerplan. Door het koppelen van Inrichtings- en beheerplan aan de Regels is de uitvoering ook juridisch geborgd. Dat het beheer niet goed is vastgelegd wordt niet gedeeld door de gemeenteraad.
t	Volgens reclamant is het begrip van ' <i>complex van cultuurhistorisch belang</i> ' te beperkend en blijft de betekenis van gemeentelijk belang ten onrechte buiten beeld.	Het begrip <i>complex van cultuurhistorisch belang</i> is overgenomen in de Regels van het bestemmingsplan, zoals de Verordening ruimte provincie Noord Brabant voorschrijft. De betekenis voor het gemeentelijke belang is daarin voldoende gewaarborgd.
u	Reclamant stelt dat het in begrip <i>cultuurhistorische waarden en kenmerken</i> het begrip historische groenwaarden de cultuurhistorische waarden die gevormd worden door typende occupatiepatronen en geomorfologische ingrepen niet dekt.	Het begrip ' <i>cultuurhistorische waarden en kenmerken</i> ' is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Volgens de gemeenteraad zijn de waarden die daarmee beschermd moeten worden voldoende gewaarborgd.
v	Reclamant is van mening dat in het begrip <i>ecologische waarden en kenmerken</i> het woord <i>beoogde</i> het resultaat is van gemaakte soms subjectieve keuzes. Het dient echter primair te gaan om alle objectief vaststelbare feitelijke aanwezige waarden en kenmerken.	Het begrip <i>ecologische waarden en kenmerken</i> is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan, er zijn geen redenen deze aan te passen. Volgens de gemeenteraad zijn de waarden die beschermd moeten worden voldoende gewaarborgd.
w.	Volgens reclamant ontbreekt de definitie Heischaal grasland.	Het begrip <i>Heischaal grasland</i> is beschreven in het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2). Daarbij wordt verwezen naar de beheertype aanduiding zoals provincie deze toepast in haar natuurplan (natuurbeheertype N11.01 droog schraalland). Het begrip wordt voldoende verklaard in het Inrichtings- en beheersplan.
x	Reclamant is van mening dat voor begrip 1.36 <i>landschapselementen</i> geen objectieve criteria zijn opgenomen en stelt dat waarneembare geomorfologische verschijnselen ook daartoe gerekend worden.	Het begrip <i>landschapselementen</i> is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Volgens de gemeenteraad zijn de waarden die daarmee beschermd moeten worden voldoende gewaarborgd.

y	1.37 <i>Lawaaisporten</i> dienen kleiduifschieten en plezierjacht aan worden toegevoegd volgens reclamant.	Het begrip <i>Lawaaisporten</i> is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Volgens de gemeenteraad voldoet de begripsomschrijving en is er geen aanleiding deze te wijzigen.
z	Volgens reclamant ontbreekt de definitie <i>Mozaïek-beheer</i> .	De beheersmaatregel <i>mozaïek beheer</i> is beschreven in paragraaf 5.1.2 Bosbeheer onder het kopje <u>Mozaïekbeheer</u> in het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2). Het begrip wordt voldoende verklaard in het Inrichtings- en beheersplan.
aa	1.40 <i>natuurbegraafplaats</i> , de definitie is volgens reclamant te onbepaald t.a.v. de veiligstelling van de natuurwaarden omdat zo zonder beperking naar uitvoeringswijze en intensiteit begraven kan worden.	Dat zonder beperking naar uitvoeringswijze en intensiteit begraven kan worden zoals reclamant stelt is onjuist. In artikel 3.1h van de Regels is bepaald dat maximaal 10% van het gebied met aanduiding natuurbegraven ingericht mag worden. Daarnaast mag enkel conform het Werkprotocol beheer en gebruik een natuurgraf worden gerealiseerd. (artikel 3.4.1c van de Regels). Daarmee is de werkwijze geborgd. De begripsomschrijving voldoet, de werkwijze en intensiteit is geborgd in de planregels.
ab	1.41. <i>natuurgraf</i> , volgens reclamant is definitie te onbepaald, want geldt zo feitelijk voor elk graf ook zonder natuurconnotatie. De duur van een grafrust is verder niet relevant, ook een tijdelijk graf kan natuurgraf zijn.	De natuurconnotatie is geborgd middels het Werkprotocol beheer en gebruik wat gekoppeld is aan de planregels. De bescherming van natuurwaarde is hiermee veel beter geborgd dan enkel de beschrijving van een begrip. De duur van de grafrust is wel degelijk van belang. Het voornemen dat natuurbegraven een tijdelijke functie betreft is hier juridisch mee geborgd.
ac	1.42 <i>natuurwaarden</i> ; volgens reclamant wordt hier ten onrechte alleen de actuele omstandigheid van de flora en fauna als uitgangspunt genomen terwijl juist ook de potentiële ontwikkelingsmogelijkheid een hoofdrol speelt. Verder wordt hier opnieuw de onnodige beperking gelegd van bijzonderheid terwijl ook 'gewone' flora en fauna een natuurwaarde toekomt. Overigens ontbreekt hier het criterium om het bijzonderheidsgehalte objectief te kunnen vaststellen en ontbreekt hier ook de natuurwaarde betekenis van de bodem.	Het begrip <i>natuurwaarden</i> is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Volgens de gemeenteraad zijn de waarden die daarmee beschermd moeten worden voldoende gewaarborgd.
ad	Volgens reclamant geeft aantasting van het bodemprofiel vrijwel een niet te herstellen schade en dient daarom te allen tijde vermeden te worden in situaties waar natuurbehoud en ontwikkeling voorop staan	Door reclamant wordt ten onrechte gesteld dat aantasting van het bodemprofiel een vrijwel niet te herstellen schade oplevert en daarom te allen tijde vermeden dient te worden. In natuurlijke boslandschappen is er door omvallende bomen met kluiten sprake van allerlei omwoeling (ontwortelingsreliëf) en door graafoverlast van wilde dieren ook. Aan dergelijke bodemverstoring zijn ook allerlei plant en diersoorten in het boslandschap gebonden. Omdat er bij natuurbegraven begraven wordt op maximaal 10% van de oppervlakte en de bodemlagen, waaronder de bovenste bodemzode, weer wordt teruggelegd is er geen sprake van negatieve effecten op het ecosysteem. Er is geen algehele degradatie van de natuurlijke kwaliteit van de hele bosbodem en bos te verwachten, zoals door reclamant wordt gesteld.

ae	Reclamant stelt dat de negatieve natuur beïnvloeding ter plaatse van het graf en de omgeving door de massa van graven in zijn totaliteit een algehele degradatie van de natuurlijke kwaliteit van het hele bosbodem en bos betekent.	Het initiatief is getoetst aan de provinciale verordening en de Wet natuurbescherming. (Natuurtoets bijlage 2 Toelichting). Hieruit is geconcludeerd dat de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB niet worden aangetast. Zie ook de beantwoording van zienswijze d van de vereniging. Van een algehele degradatie van de natuurlijke kwaliteit is geen sprake. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verder verwezen naar de reactie onder <u>ad</u>
D-Artikel 2. De planregels.		
af	Reclamant heeft ter verduidelijking artikel 3.1 overgenomen in zijn zienswijze waarnaar vervolgens wordt verwezen in de zienswijze.	Het artikel zoals overgenomen in de zienswijze van reclamant is bewerkt en komt niet overeen met artikel 3.1 van de Regels, zoals in de Regels van het ontwerpbestemmingsplan. In de beantwoording van de zienswijze van reclamant zal hieronder gerefereerd worden naar het artikel in de regels. Het artikel zoals weergegeven in de zienswijze doet niet ter zake.
ag	Reclamant vindt het verschil tussen behoud- herstel en ontwikkeling onduidelijk in artikel 3.1 van de regels. Volgens Reclamant is ontwikkeling overbodig in de bestemmingsomschrijving.	De bestemmingsomschrijving zoals opgenomen in artikel 3.1 van de Regels is overgenomen uit het vigerende bestemmingsplan. Dat 'ontwikkeling' overbodig zou zijn is onjuist. In het plangebied worden de natuurdoelen die gelden voor het mozaïek-landschap van Landgoed Huis ter Heide (natuurbeheertype N01.04 Zand- en kalkland- schap uit het provinciale Natuurbeheerplan) nagestreefd. Specifieker maakt het plangebied onderdeel uit van het droge, bosrijke noordelijke gedeelte van begrazingslandschap Landgoed Huis ter Heide. Hier wordt een mozaïek van natuurbeheertypen als Dennen-, eiken en beukenbos, heischraal grasland en droge heide nagestreefd. De huidige situatie in het plangebied is niet de beoogde situatie zoals omschreven in het natuurbeheerplan van de provincie. Vanuit die ambitie zijn de natuurdoelen en bijbehorend beheer voor het plangebied nader uitgewerkt in het Inrichtings- en beheerplan. Enkel behoud en herstel van bos zou de doelstelling zoals gesteld niet realiseerbaar zijn.
ah	Reclamant voert aan dat onduidelijk is wat onder <i>halfverhard</i> dient te worden verstaan in artikel 3.1e van de Regels	Het realiseren van halfverharde paden is enkel onder omgevingsvergunning mogelijk (artikel 3.5.1 van de Regels). Onder artikel 3.5.3 Toelaatbaarheid in de Regels kan de genoemde omgevingsvergunning slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurwaarden, landschappelijke waarden en cultuurhistorische waarden en de waarden die met het complex van cultuurhistorisch belang samenhangen. Aan de hand van dit toetsingskader kan het bevoegd gezag oordelen of het gebruikte materiaal of de maatvoering van pad etc gewenst is. Het opnemen van een definitie voor halfverharding wordt derhalve onnodig geacht. De aanleg van paden conform het Inrichtings- en beheerplan is ruimtelijk getoetst en toelaatbaar bevonden. De paden zijn zowel in breedte als in lengte gemaximaliseerd en de ligging bepaald (zie oa. IB-plan paragraaf 4.2.7). De halfverharde pa-

		den dienen te worden aangelegd met een natuurlijk materiaal. Daarnaast worden de paden conform een ecologisch werkprotocol aangelegd. Hiermee wordt voorkomen dat de wezenlijke kenmerken van het NNB worden aangetast (zie Natuurtoets Toelichting bijlage 2). Behoud van waarde is hiermee veiliggesteld en geeft ruimte voor de uitvoer.
ai	Volgens reclamant ontbreekt het woord <i>bestaand</i> in artikel 3.1e van de Regels Ook ontbreekt de maximale toegestane omvang van paden en wegen	Anders dan reclamant veronderstelt, geeft artikel 3.1e van de Regels niet de mogelijkheid om ongelimiteerd paden en wegen aan te leggen en is dit enkel onder omgevingsvergunning mogelijk. Het toevoegen van het woord <i>bestaand</i> zou ontwikkelingen onder omgevingsvergunning in de toekomst onmogelijk maken en dat is in het kader van een goede ruimtelijke ordening niet gewenst. Zie ook reactie zienswijze ah.
aj	Volgens reclamant maakt de gelijktijdige vermelding van onverharde en halfverharde paden de transformatie van alle paden naar half verhard mogelijk in artikel 3.1e van de Regels..	Het is zonder omgevingsvergunning niet mogelijk om half verharde paden aan te leggen. Een interpretatie van artikel 3.1e van de Regels die transformatie van alle onverharde paden naar half verharde paden mogelijk maakt, is dan ook onjuist. Zie ook beantwoording zienswijze ah.
ak	Reclamant geeft aan dat gelijktijdige vermelding van paden en wegen het mogelijk maakt om paden tot wegen te verbreden (artikel 3.1e van de Regels)	Het is zonder vergunning niet mogelijk paden of wegen aan te leggen. Het verbreden van paden naar wegen op basis van artikel 3.1e van de Regels is niet mogelijk. Zie ook beantwoording zienswijze ah.
al	Reclamant is van mening dat de bestemmingsomschrijving (artikel 3.1e van de Regels) onduidelijk is en daarmee rechtsonzeker.	Het artikel geeft de benodigde rechtszekerheid. Zie ook beantwoording zienswijze ah.
am	Reclamant is van mening dat de mogelijkheid tot halfverharding niet past in de gemeentelijke structuurvisie en het beeld van natuurbegraven en dat die mogelijkheid daarom geschrapt dient te worden.	In het vigerende bestemmingsplan was het onder vergunning mogelijk om paden te verharden. Het voorliggend plan beperkt juist deze mogelijkheid door enkel halfverharding toe te staan en niet verharden. In de structuurvisie staat dat ontwikkelingen die niet gericht zijn op versterking van natuur, landschap en (extensieve) recreatie in dit gebied in beginsel niet wenselijk zijn. Uitgangspunt is altijd dat de aanwezige natuur- en recreatiewaarden niet worden aangetast. In de natuurtoets (Toelichting bijlage 2) wordt geconcludeerd; dat de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB niet worden aangetast. Ingrepen in bodem (uitgezonderd het delven van graven conform de Regels) en hydrologie zijn niet voorzien. Het visueel ruimtelijke karakter blijft behouden en wordt iets gedifferentieerder door een inbreng van heide en heischrale vegetaties. Voor diverse soorten zoals levendbarende hagedis en ongewervelden kan dat als gunstig worden beschouwd. Door terugdringen van exoten en naalldhoutopstanden wordt het natuurlijke karakter vergroot. Zowel landschappelijk als cultuurhistorisch blijft het karakter van het gebied behouden. Het initiatief onderschrijft juist de structuurvisie. Dat de mogelijkheid tot halfverharding geschrapt dient te worden uit het bestemmingsplan omdat dit in strijd zou zijn met de structuurvisie wordt dan ook niet gevolgd door de gemeenteraad. Zie verder de beantwoording van zienswijze ah.
an	Reclamant vraagt om verduidelijking wat wordt bedoeld met het veilig stellen van 2 toekomstbomen per hectare. Mag de rest dan worden gekapt?	De systematiek bosbeheer met natuurtoekomstbomen gaat ervan uit dat deze bomen bevoordeeld worden doordat rond de bomen ruimte wordt gecreëerd, zodat deze natuurtoekomstbomen breed

		en dik uit kunnen groeien. De toekomstboom ontwikkelt zich zo naar een boom met zware lage takken en bij ouderdom ontstaan grote holten in deze bomen. Aan dergelijke natuurtoekomstbomen zijn bijzondere natuurwaarden verbonden zoals bijzondere op de boom groeiende mossen, korstmossen en insecten. Dergelijke bomen kunnen in gesloten dichte bossen niet ontstaan. Bijkomend voordeel is dat er voor deze bomen minder wortelconcurrentie is, wat een voordeel is in de sterk verzuurde situatie op zandgronden. De natuurwaarde van het bos wordt met deze maatregel dan ook vergroot en deze systematiek is daarmee vooral een aanvulling op het bestaande bosbeleid in een deel van het plangebied, terwijl in andere bosgedeelten de bomen blijven staan of tijdelijk open plekken worden gemaakt voor een succesvolle bosvorming. Het werken met toekomstbomen betekent niet dat dit de enige bomen zijn die niet gekapt worden. Dit is nadrukkelijk niet het geval.
ao	Volgens reclamant kunnen toekomstbomen enkel floreren bij grondwaterherstel en bestrijding van de zuurgraad van de bodem.	In het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2) worden in paragraaf 5.1.5. de maatregelen die om de effecten van verzuring van de bodem te verminderen, beschreven. De mogelijkheden voor vernatting zullen in dit hoger gelegen gebied nagenoeg nihil zijn zoals beschreven in de reactie op zienswijze f). Dat een hoge grondwaterstand zorgt voor een vitaler bos is daarnaast onjuist. De vitaliteit van een bos (met name eiken) kan nadelig worden beïnvloed door optredende extremen (extreme natte of droge periodes) Binnen het plangebied is de gemiddelde grondwaterstand zeer stabiel (zie bijlage 4 en 5 Toelichting). Dat toekomstbomenbeheer enkel kan floreren bij een hogere grondwaterstand zoals reclamant stelt is onjuist.
ap	Reclamant vraagt zich af wat onder uniformiteit wordt verstaan bij mozaïekbeheer.	Hiermee wordt gelijkjarig bos bedoeld dat uniform is aangelegd en beheerd (bijv productiebos). De diversiteit is daar erg laag. Mozaïekbeheer is een maatregel om de biodiversiteit te vergroten, omdat open plekken en de hieraan gebonden dier- en plantensoorten onlosmakelijk onderdeel vormen van een boslandschap en in een uniform bos zullen verdwijnen. Mozaïekbeheer betreft regulier beheer gebaseerd op bosbeheer, gericht op natuurwaarden, zoals Natuurmonumenten beschrijft in haar nota 'Bosbeleid van Natuurmonumenten' (2006). Deze nota vormt de basis voor het te voeren bosbeheer binnen het plangebied, zoals neergelegd in het Inrichtings- en beheerplan (zie bijlage 2 Regels Inrichtings- en beheerplan paragraaf 3.1)
aq	Reclamant stelt dat er onder mozaïekbeheer 40 kapvlaktes worden gerealiseerd in het plangebied en dat deze dienen te worden aangeduid op de kaart.	Het mozaïekbeheer zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan is conform het provinciaal natuurbeheerplan en wordt reeds uitgevoerd op landgoed Huis ter Heide. Het maken van bijbehorende open plekken gebeurt niet in één keer maar door de tijd heen (ca. 40 jaar). Het creëren van openheid zal steeds in de bestaande situatie worden ingepast en geen afbreuk doen aan op dat moment aanwezige natuurwaarden. Zo zal een roofvogelhorst in geen geval hoeven wijken voor een te creëren open plek. Te voren is daarom niet exact op kaart aan te geven waar precies open plekken in het bos zullen worden gecreëerd..

		De beheermaatregel is gericht op het creëren van meer natuurwaarden en niet op het creëren van open ruimte voor natuurbegraven zoals ten onrechte wordt door reclamant wordt verondersteld.
ar	Volgens reclamant duurt het generaties voordat de kapvlakte die ontstaan door het mozaïkbeheer een gelijkwaardige koolstofbindingscapaciteit hebben dan wat nu het geval is.	Het beheer zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de visie van Natuurmonumenten. Het beheer blijft gericht op de ontwikkeling van een begeleid natuurlijke eenheid (beheertype N01.04 Zand- en kalklandschap). Het beschreven beheer is niet anders dan wat zonder het planvoornemen zou worden uitgevoerd. Anders dan reclamant veronderstelt worden de tijdelijke open plekken verspreid over de gebruiksfase van de natuurbegraafplaats (40 jaar) gerealiseerd zoals beschreven in paragraaf 5.1.2. De koolstofopslagcapaciteit van bomen is niet onbeperkt zoals reclamant veronderstelt. Een bos dat zich niet ontwikkelt zal de koolstofopslagcapaciteit minder worden. In situaties van een groeiend bos is koolstofopslagcapaciteit daarentegen groter. Met het beschreven beheer is dat laatste het geval.
as	Volgens reclamant is het opgeven van begraaf-ruimte (10%) niet representatief voor de werkelijke bosgevolgen.	Zoals beschreven in reactie op de zienswijze ar is het beheer gebaseerd op het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant en de doelstellingen van Natuurmonumenten. Natuurbegraven heeft geen invloed op het bosbeheer. De maximalisering van natuurbegraven, tot 10% van het oppervlak van het plangebied met functieaanduiding Natuurbegraven, zoals opgenomen in onder andere artikel 3.1h van de Regels, heeft enkel betekenis voor het maximum aantal natuurgraven en niet voor de vraag hoeveel open plekken in het bos gecreëerd mogen worden, zoals reclamant stelt. Een natuurgraf mag enkel worden uitgevoerd conform het Werkprotocol beheer en gebruik (artikel 3.5.2b).
at	Reclamant stelt dat niet is gemotiveerd of wordt voldaan aan de voorwaarden als bedoeld in Hoofdstuk 4 van Wet natuurbescherming en hoe de provincie daarmee omgaat.	In de Toelichting paragraaf 4.1 Flora en fauna is uiteengezet hoe het initiatief onder andere op basis van de Natuurtoets getoetst is aan de Wet op de natuurbescherming. Geconcludeerd wordt dat het aspect flora en fauna een goede ruimtelijk ordening in relatie tot de ontwikkeling van Natuurbegraafplaats Landgoed Huis ter Heide niet in de weg staat. Het planvoornemen is door gedeputeerde staten van de provincie Noord Brabant beoordeeld op de adequate doorwerking van provinciale belangen; dit heeft niet geleid tot het indienen van een zienswijze tegen het ontwerpbestemmingsplan. aanleiding om een zienswijze in te dienen. De stellingname van reclamant is onjuist.
au	Op basis van een eigen berekening zal volgens reclamant uiteindelijk 19.1 hectare bos gekapt moeten worden om de 12.000 natuurgraven te realiseren.	Reclamant stelt in zijn zienswijze dat bij het maken van een natuurgraf een boom zou mogen worden gekapt. Dat is onjuist. Dat wordt expliciet uitgesloten. In paragraaf 2.1.1 van het Werkprotocol beheer en gebruik (bijlage 1 Regels). Ten onrechte koppelt reclamant het aantal graven aan het te kappen bos. Het beheer zoals beschreven in hoofdstuk 5 inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de natuurambities van Natuurmonumenten en voldoet aan het beleid van de provincie. In het vigerende bestemmingsplan kan het beheer zoals beschreven ook reeds worden uitgevoerd. Van het bestaande natuurbeheer dat zal worden voortgezet maakt het creëren van open plekken

		deel uit. Het staat los van de aanleg van natuurgraven. De door reclamant opgegeven oppervlakten te kappen bos zijn onjuist.
av	Reclamant stelt dat nieuwe bosaanplant voor eventuele blijvende boskap niet als compensatie gebruikt kan worden vanwege de bestemmingsregeling die voorziet in behoud en herstel.	Het betreffende artikel uit de Regels waar reclamant naar verwijst voorziet in behoud, herstel en <u>ontwikkeling</u> . Om meer natuurwaarden te creëren wordt onder andere een voormalige kapvlakte, bestaande uit jonge opstand van ruwe berken, omgevormd naar heischraal grasland (1,9 hectare) passend binnen het natuurbeheertype Zand- en kalklandschap, zoals gehanteerd in het natuurbeheerplan van de provincie. Conform de Wet natuurbescherming zal dit bij het bevoegd gezag worden gemeld. Deze ontwikkeling past binnen de Regels van het bestemmingsplan.
aw	Reclamant stelt dat de vaststaande en te verwachten boskap onmogelijk valt te rijmen met de hoofddoelstelling die in artikel 3.1a van de Regels is bepaald. Nadere regelgeving die limieten stelt om het bosbehoud te kunnen garanderen is noodzakelijk.	De hoofddoelstelling, neergelegd in artikel 3.1a van de Regels is; behoud, herstel en/of <u>ontwikkeling</u> van het bos/boschages en de bijbehorende bosgroeiplaats. Het bestemmingsplan geeft ruimte om de natuurdoelen die gelden voor het natuurbeheertype N01.04 Zand- en kalklandschap (uit het provinciale Natuurbeheerplan) na te streven. Dit is niet anders dan wat in het vigerende bestemmingsplan reeds mogelijk is. Het bosbeheer is beschreven in hoofdstuk 5 van het Inrichtings- en beheerplan (bijlage 2 Regels). Indien hiervan wordt afgeweken, dan is een omgevingsvergunning benodigd (artikel 3.5.1 sub e). Ongereguleerd kappen van bomen is in strijd met het bestemmingsplan en is dus niet mogelijk.
E- Inrichtings-en beheerplan.		
ax	Volgens reclamant is er geen sluitende verklaring gevonden voor de sinds 2006 plotselinge daling van de grondwaterstand.	Voor een reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op zienswijze f van de vereniging
ay	Reclamant stelt dat onder de huidige omstandigheden geen eeuwige grafurust in de droge bodem kan worden gegarandeerd. Beter is het daarom om het voorzorgbeginsel in acht te nemen door geen begraafplaats toe te staan.	In artikel 5, vierde lid, van het Besluit op de lijkbezorging staat dat graven zich ten minste 30 centimeter boven het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand moeten bevinden. De wettelijke eis ten aanzien van de afstand tot het grondwater geldt ook voor natuurbegraven. Aan deze eis wordt voldaan (zie hydrologisch onderzoek bijlage 4 en 5). Er bestaat bovendien, zoals beschreven, geen aanleiding om aan te nemen dat de grondwaterstand in de toekomst verandert.
az	Reclamant stelt dat ten onrechte de vitaliteitsbedreiging van het bos door verdroging niet wordt genoemd.	Anders dan reclamant stelt is de grondwaterstand stabiel. Dat de stabiele grondwaterstand een belangrijke veroorzaker is van de huidige staat van het bos is onjuist. In de Natuurtoets (Toelichting Bijlage 2) wordt op onder andere blz 13 opgemerkt dat verzuring de voornaamste veroorzaker is van de vitaliteitsbedreiging.
ba	Reclamant veronderstelt dat de begraaf functie ernstig afbreuk doet aan het cultuurhistorisch huidige gebiedsgebruik en voldoet daarmee niet aan de Verordening ruimte.	Het planvoornemen streeft naar behoud van landschappelijk en cultuurhistorisch erfgoed zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan (bijlage 2 Regels blz 13). Voor het planvoornemen is een cultuurhistorisch onderzoek uitgevoerd (bijlage 3 Toelichting). Er wordt geconcludeerd dat het inrichten van een natuurbegraafplaats vanuit cultuurhistorisch perspectief goed mogelijk is. Landgoederen konden in het verleden al bestaan doordat de productiegronden – bos of landbouwgrond – voldoende opbrachten om het onderhoud van huis, tuin en park mee te bekostigen. Vanuit een functioneel-economisch oogpunt ligt het inrichten van een natuurbegraafplaats om het landgoed mede te kunnen onderhouden in dezelfde lijn (blz 15). De adviezen op blz. 19-22 zijn overgenomen

		uit het cultuurhistorisch onderzoek, zodat het planvoornemen bijdraagt aan het behoud en herstel van het cultuurhistorisch karakter van het complex. De provincie Noord Brabant heeft geen aanleiding gezien om een zienswijze in te dienen omdat het plan niet zou voldoen aan de Verordening ruimte. Het plan is door de provincie Noord Brabant beoordeeld op de adequate doorwerking van de provinciale belangen. Dat natuurbegraven afbreuk zou doen aan het cultuurhistorische karakter en daarmee in strijd zou komen met de Verordening ruimte is onjuist.
bb	Reclamant is van mening dat de ontwikkeling van de begraafplaats niet primair is gericht op de versterking van natuur en landschap en een beletsel vormt voor natuurbeheer. Dit is verwijzend naar de structuurvisie gemeente Loon op Zand niet gewenst.	Het planvoornemen is primair gericht op het versterken van natuur en landschap zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan (bijlage 2 Regels paragraaf 4.1). Dit is mede gestuurd op de beleidskaders uit de structuurvisie van de gemeente Loon op Zand (beschreven in bijlage 2 Regels, paragraaf 2.2.3). Met het planvoornemen wordt gestreefd naar behoud en versterking van de landschappelijke identiteit en verscheidenheid, zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch gezien. Het planvoornemen sluit juist aan op de structuurvisie zoals de raad deze voor zich ziet.
bc	Volgens reclamant is het overzicht inrichtingsmaatregelen (paragraaf 4.2.1 Inrichtings- en beheerplan) niet volledig en ontbreekt het kappen van bos. Dit zou misleidend zijn.	In paragraaf 4.2.1 van het Inrichtings- en beheerplan zijn de maatregelen beschreven die ten opzichte van de huidige situatie wijzigen. Beheersmaatregelen die passen in het al bestaande regulier beheer maken daar geen onderdeel van uit en worden in het Inrichtings- en beheerplan daarom niet aangemerkt als inrichtingsmaatregelen (zoals het mozaïekbeheer). Dat er bomen gekapt worden ten behoeve van natuurbegraven is onjuist, zoals werd toegelicht in de reactie op zienswijze au van de vereniging
bd	Reclamant stelt dat de beoogde maatregelen niet concreet zijn uitgewerkt en aanduiding op een inrichtingskaart ontbreekt. Daarnaast zijn gevolgen voor het bestaande bos, onderbegroeiing en bodem niet beschreven. Hiermee voldoet het bestemmingsplan niet aan de vereiste rechtszekerheid	Betreffende zienswijze is reeds beantwoord. Zie reactie op zienswijze l
be	Volgens reclamant is de voorgestelde proef bodemvermenging ongewenst wegens verdere verstoring van het profiel en samenhang van de bosbodem. Daarnaast is het in strijd met protocol.	De proef zoals voorgesteld in paragraaf 5.1.5 van het Inrichtings- en beheerplan is in strijd met het Werkprotocol en kan niet als gevolg van natuurbegraven plaats vinden. Het Inrichtings- en beheerplan zal hierop worden aangepast.
bf	Volgens reclamant komen van nature veel meer dode bomen per hectare voor dan de genoemde 10 bomen in het Inrichtings- en beheerplan	Het streven van Natuurmonumenten, zoals beschreven in het Bosbeleid (2006) van Natuurmonumenten, is gemiddeld 10 dode bomen per hectare. Zoals beschreven in paragraaf 5.1 van het Inrichtings- en beheerplan is het beleid van Natuurmonumenten leidend voor het uit te voeren beheer. Dat wordt in deze gevolgd.
bg	Reclamant stelt dat de boskapactiviteiten vooral gestuurd worden door te scheppen begraafcapaciteit. De natuurambitie komt op de tweede plaats.	Het bosbeheer zoals beschreven in paragraaf 5.1 van het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de bestaande ambities en doelstellingen van Natuurmonumenten en staat los van de functie natuurbegraven. Dat natuurbeheeractiviteiten gestuurd zijn vanwege te scheppen begraafcapaciteit is onjuist. Het beheer is primair gericht op het beschermen, behouden, versterken en beleefbaar maken van de natuur.
bh	Reclamant stelt dat begraven buiten de kroonprojectie zoals beschreven in het ecologisch werkprotocol fatale gevolgen heeft voor het bosbehoud	Reclamant stelt ten onrechte dat in het kader van het realiseren van een natuurgraf een boom mag worden gekapt. Het maken van een natuurgraf mag enkel conform het Werkprotocol beheer en

	om de beoogde begraafproductie te kunnen realiseren.	gebruik (Regels artikel 3.5.2b). In paragraaf 2.1.1 van het Werkprotocol beheer en gebruik wordt expliciet uitgesloten dat een boom mag worden gekapt voor het maken van een natuurgraf. Natuur is leidend en bepaalt uiteindelijk hoeveel graven er gerealiseerd kunnen worden. Het maximum oppervlak voor natuurbegraven – 10% - zoals opgenomen in de Regels (artikel 3.1h) borgt enkel de tijdelijke functie van natuurbegraven en is geen doel op zich zoals reclamant veronderstelt.
F – Nieuwe ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht		
bi	Reclamant veronderstelt dat de voorziene groot-schalige houtkap averechtse gevolgen heeft voor de klimaatstabilisering vanwege de vermindering van de CO2 opslag. Daarnaast zou het bosbeheer worden afgestemd op het begraafplan wat destabiliserend is voor de ecologische functionaliteit van het bosgebied, met als mogelijk gevolg een afname van de insectenrijkdom.	Reclamant stelt ten onrechte dat boomkap per definitie niet kan samengaan met de CO2 doelstellingen. Een van de maatregelen die nu in het kader van de CO2 doelstellingen landelijk door de overheid wordt uitgewerkt is juist klimaatslim bosbeheer, waar oogst een onderdeel van is en het hout duurzaam wordt gebruikt. Zoals eerder uiteengezet in zienswijze ar van de vereniging is de koolstofopslagcapaciteit van bomen niet onbeperkt, maar juist hoog daar waar bomen kunnen groeien. Anders dan reclamant stelt wordt het bosbeheer niet afgestemd op het natuurbegraven. Het bosbeheer zoals beschreven in paragraaf 5.1 van het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de bestaande ambities en doelstellingen van Natuurmonumenten en provincie en staat los van de functie natuurbegraven. Het beheer is primair gericht op het beschermen, behouden, versterken en beleefbaar maken van de natuur (zie ook de reactie op zienswijze bg van de vereniging)
bj	Reclamant stelt dat het huidige bosbeheer ernstig te kort is geschoten en feitelijk bewust het bos heeft laten vervallen. Nu als reden bosvernieuwing op te voeren komt neer op onbehoorlijk handelen nu het om een zelf veroorzaakte omstandigheid gaat.	De betreffende opmerking van reclamant is - ongeacht hoe men hierover denkt – niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening.
bk	Reclamant vindt het ongeloofwaardig dat alleen voor het huidige plangebied een bosverbetering via natuurbegraven dient te komen, omdat ca 1000 ha om dezelfde gedegradieerde bodemsituatie betreft.	Het bosbeheer zoals beschreven in paragraaf 5.1 van het Inrichtings- en beheerplan is gebaseerd op de bestaande ambities en doelstellingen van Natuurmonumenten en de provincie en geldt niet enkel voor het planvoornemen. In alle gebieden van Natuurmonumenten wordt gewerkt aan het versterken van natuur en landschap. Met het bosbeheer zoals beschreven in het Inrichtings- en beheerplan vergelijkbaar beheer is dus ook van toepassing op de 1.000 hectare waar reclamant over spreekt.
bl	Volgens reclamant werpt het rapport oplegnotitie onderzoekscentrum BWARE 2-11-2017 nieuw licht op de milieugevolgen van natuurbegraven en geeft dit aanleiding tot een nadere beoordeling van dit aspect vooraleer verder te gaan met dit plan.	Het B-WARE rapport waar reclamant naar verwijst is gepubliceerd na ter visie legging van het ontwerp bestemmingsplan en maakt geen onderdeel uit van de ruimtelijke onderbouwing van het planvoornemen. De conclusies van het rapport bevestigen de conclusies in de Toelichting paragraaf 4.9, dat er geen milieueffecten zijn te verwachten van natuurbegraven. Verder is er geen sprake van oude bosbodems, (zie zienswijze q van de vereniging). Het B-WARE rapport geeft geen aanleiding tot een andere beoordeling.
G- Uitspraak Raad van State.		
bm	Reclamant stelt dat het Inrichtings- en beheerplan nog steeds tekort schiet op het vlak van rechtszekerheid	Op basis van het voorgaande wordt de veronderstelling van reclamant dat het inrichtings- en beheerplan onvoldoende rechtszekerheid biedt niet gedeeld.

bn	Volgens reclamant dient in artikel 3.5.2 sub c van de Regels het woord legaal worden toegevoegd.	De gemeenteraad ziet geen bezwaar om het woord 'legaal' over te nemen en in te voegen in artikel 3.5.2 sub c. van de Regels.
bo	Naar de mening van reclamant dient art 3.5.3 en art 5.3.3 de toelaatbaarheid cumulatief worden bezien in samenhang met andere omgevingsvergunning.	Artikel 3.5.3 en art 5.3.3 zijn in lijn met het vigerende bestemmingsplan. Volgens de gemeenteraad voldoet deze beschrijving.
bp	Reclamant vraagt zich af of de afwijkingsregels ook voor de 10% van de gronden Bos -natuurbegraafplaats geldt.	De Afwijkingsregeling geldt niet voor artikel 3.1h van de Regels. De artikel 10a van de Regels zal hier op worden aangepast.

Conclusie

De zienswijze van Het Groene Hart Brabant is deels gegrond en leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Gevolgen voor het bestemmingsplan

De zienswijze geeft aanleiding tot de volgende aanpassingen van het bestemmingsplan:

- be; De proef 'bodemvermenging' bij natuurbegraven wordt uit het Inrichtings- beheerplan (paragraaf 5.1.5) en de Natuurtoets gehaald.
- bn; het woord '*legaal*' wordt toegevoegd aan art 3.5.2 sub c van de Regels..
- bp: de afwijkingsregel van artikel 10a van de Regels geldt niet voor artikel 3.1h van de Regels. Artikel 10a van de Regels wordt aangevuld met natuurbegraven.

2.2.3 Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl, Postbus 23130 Rotterdam.

Zienswijze (3 mei 2018)		
Samenvatting		Reactie
a	Reclamant stelt dat het ter visie gelegde ontwerp-bestemmingsplan aanleiding geeft tot het indienen van een zienswijze op nader aan te voeren gronden.	De aanvullende zienswijze is binnen de (nieuw) gestelde termijn op 22 mei ontvangen. De (aanvullende) zienswijze is onder <u>aanvullende zienswijze</u> beoordeeld.

(aanvullende) Zienswijze (22 mei 2018)		
Samenvatting		Reactie
a.	Reclamant stelt dat de het bij Huis ter Heide kwetsbare bodems betreft en deze totaal ongeschikt zijn om in te begraven. De schade aan de bosbodem is per graf veel te groot.	Reclamant onderbouwt niet waarom het hier een kwetsbare bodem zou betreffen. Volgens de Natuurtoets (Toelichting bijlage 2, blz. 42) is in het plangebied geen sprake is van oude bosbodems. Daarnaast wordt bij het delven en weer sluiten van de natuurgraven rekening gehouden met de huidige bodemopbouw. (Regels bijlage 1 Werkprotocol beheer en gebruik paragraaf 2.1.2). Van schade aan de bosbodem zoals reclamant stelt, is geen sprake (zie ook de reactie op zienswijze q van de vereniging).
b	Reclamant stelt dat bomen extra kwetsbaar zijn als binnen de kroonprojectie wordt begraven.	In het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels bijlage 1 paragraaf 2.1.1.) is geborgd dat buiten de kroonprojectie begraven dient te worden.
c	Volgens reclamant zit het vrijelijk graven door konijnen en vossen de bestemming natuurbegraven in de weg. Reclamant suggereert dat konijnen en vossen geweerd moeten worden.	Een natuurbegraafplaats is een natuurgebied en wordt als zodanig beheerd. In een natuurgebied worden konijnen en vossen niet geweerd en zo ook niet in het plangebied. Het weren van konijnen en vossen zou daarnaast in strijd zijn met het bestemmingsplan, artikel 3.1c van de Regels
d	Reclamant stelt dat met het oog op de grafrust konijnenholen worden dichtgespit en er handelingen worden verricht die in strijd zijn met de wet natuurbescherming.	De Wet natuurbescherming is van groot belang en uiteraard van toepassing, ook op een natuurbegraafplaats, gelegen binnen een natuurgebied. Om de werkwijze conform de wet te borgen is er een Werkprotocol beheer en gebruik opgesteld (Regels bijlage 1). In het kader van de soortenbescherming, dient voordat een graf wordt aangelegd een quickscan te worden uitgevoerd door de beheerder van de

		natuurbegraafplaats. Indien door het maken van een natuurgraf bijvoorbeeld een broedende vogel wordt verstoord kan het betreffende graf niet worden gerealiseerd (zie Regels bijlage 1 Werkprotocol beheer en gebruik paragraaf 2.1.3) Voor het plangebied, zo blijkt uit het Inrichtings- en beheerplan (Regels, bijlage 2, paragraaf 5.2) is het beheer gericht op het beschermen van natuur, het versterken van het NNB en het realiseren van de natuurdoelen die gesteld zijn door Natuurmonumenten en die genoemd zijn in het provinciale Natuurbeheerplan. Het weren van vossen en of konijnen hoort daar niet bij. De bewering van reclamant dat vossen en konijnen niet gewenst zijn op aan natuurbegraafplaats vanwege de grafurst is onjuist
e	Volgens reclamant kan er niet begraven worden in het broedseizoen tussen 15 maart en 15 juli. Dit hoort opgenomen te worden in het bestemmingsplan.	In gebruik zijnde nesten zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermd. Daarnaast zijn er soorten vogels waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd volgens de Wnb. In het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels bijlage 1) is daar nadrukkelijk rekening mee gehouden zodat (broedende) vogels niet gestoord worden (zie oa paragraaf 2.1.3 Werkprotocol beheer en gebruik). Dit geldt overigens niet enkel voor natuurbegraven, maar ook voor reguliere natuurbeheermaatregelen.
f	Reclamant veronderstelt dat er 840 ton gebiedsvreemd materiaal wordt toegevoegd vol nutriënten en verontreinigd met een scala aan chemische stoffen. Een gemeente die dat toelaat in NNN kan volgens reclamant niet zorgvuldig worden genoemd.	Reclamant wekt met deze zienswijze de indruk dat natuurbegraven milieubelastend zou zijn. Zoals in de reactie op zienswijze a reclamant Bewoner gemeente Loon op Zand 1 uiteen gezet, wordt in de Toelichting van het bestemmingsplan Natuurbegraafplaats Huis ter Heide in paragraaf 4.9 geconcludeerd dat door inrichting van de natuurbegraafplaats conform het Besluit op de lijkbezorging en de Inspectierichtlijn Lijkbezorging eventuele milieueffecten van de natuurbegraafplaats worden voorkomen. Het planvoornemen is zorgvuldig getoetst aan alle beleidskaders.
g	Reclamant meent dat de gemeente meewerkt aan het schenden van de statutaire doelstelling van natuurmonumenten.	De betreffende mening van reclamant is niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Door Natuurmonumenten wordt daarnaast de manier waarop op deze locatie met natuurbegraven wordt omgegaan niet gezien als in strijd met de in haar statuten genoemde bevorderen van de zuiverheid van de bodem.
h	Reclamant stelt dat door natuurbegraven de bodem wordt verrijkt en dit een provocatie is naar boeren en burgers omdat deze zwaar worden getroffen omdat zij nutriënten en fosfaten moeten terugdringen van de overheid.	In het Alterra rapport 2009 waar reclamant in haar zienswijze naar verwijst (zie zienswijze j van de Stichting) wordt de kans op een noemenswaardig of significant negatief effect op flora en vegetatie door uitspoeling van nutriënten als vrijwel verwaarloosbaar beschouwd zeker als buiten de kroonprojectie wordt begraven (p.51). Middels het Werkprotocol beheer en gebruik (Regels bijlage 1) is dat geborgd. De veronderstelling van reclamant is onjuist. De gemeenteraad ziet het planvoornemen dan ook niet als provocatie richting burgers en boeren.
i	Volgens reclamant laat de gemeente Natuurbegraven Nederland en Natuurmonumenten vrij waar en wanneer graven worden uitgegeven, reclamant acht dat onzorgvuldig.	Anders dan reclamant stelt zijn de initiatiefnemers niet vrij in waar en wanneer een natuurgraf kan worden gegraven Dit kan enkel conform het Werkprotocol beheer en gebruik (artikel 3.4.1.c. van de Regels). En dit alleen tot een maximum van 10%

		van het oppervlak (artikel 3.1.h van de Regels). Wordt van de voorgeschreven werkwijze afgeweken dan kan de gemeente handhaven.
j	Reclamant stelt dat het maximum stellen aan het aantal teraardebestellingen per hectare per jaar van belang is om te voorkomen dat de natuur schade lijdt. Hierbij wordt verwezen naar het Alterra Rapport 2009. Nu kan de gemeente volgens reclamant niet handhaven. Reclamant onderbouwd dit door te wijzen naar natuurbegraafplaats Heidepol waarbij reclamant verwacht dat binnen enkele jaren alle grafrechten zijn verkocht en dat er geen sprake is van spreiding over een periode van 40 jaar.	Het Alterra rapport uit 2009 waar reclamant naar verwijst betreft een algemeen onderzoek naar natuurbegraafplaatsen die niet te vergelijken zijn met voorliggende ontwikkeling. In een poging om een rekenmethodiek te ontwikkelen om de impact te vertalen naar een aantal graven per hectare, is in het Alterra-rapport 2009 een rekenvoorbeeld gemaakt. In het rapport wordt opgemerkt; "Aan dit rekenvoorbeeld valt het nodige toe en af te doen, het moet niet meer dan een vingeroefening worden beschouwd". Reclamant laat buiten beschouwing dat na 2009 nog rapporten zijn uitgebracht door Alterra in 2013 en door Wageningen Environmental Research (voorheen Alterra) in 2017. Het Alterra-rapport uit 2013 betreft een landelijke inventarisatie naar natuurbegraafplaatsen. Alterra komt tot de conclusie dat het maximum aantal graven per hectare op zich beperkte betekenis toekomt als norm voor de effecten op de natuur als daar de spreiding over ruimte en tijd niet bij wordt betrokken. Spreiding over de ruimte heeft betrekking op de vraag waar de graven op de begraafplaats worden geconcentreerd. Spreiding over tijd heeft betrekking op de toename van het aantal graven per jaar en op de duur van de grafurft. In het Alterra rapport uit 2017 dat in opdracht van Vereniging Natuurmonumenten is opgesteld, wordt het volgende geconcludeerd: "Het natuurbegraven heeft geen blijvend negatieve invloed op de vegetatie, niet op de bossen en niet op de nog jonge graslanden. De analyses laten een eensluidend beeld zien. Er zijn geen wezenlijke verschillen te vinden tussen graven en de controleopnamen. De belangrijkste verschillen worden verklaard door verschillen in gras/bos, leeftijd van het graf en in de bodem pH, magnesium en stikstof. Geen van de individueel geteste verschillen per vegetatietype tussen graf en controle is significant. Op Natuurbegraafplaats Heidepol is er op het ogenblik dus geen wezenlijk effect te vinden van het natuurbegraven op de geteste abiotische bodemparameters (pH, totaal stikstof, fosfor, nitraat, ammoniak, magnesium en calcium." (p 29). Uit de cijfers op natuurbegraafplaats Heidepol, blijkt dat in de afgelopen zes jaar circa 1.100 natuurbegravenissen hebben plaatsgevonden. Dit ligt onder de verwachting waar in dit bestemmingsplan rekening mee is gehouden. Natuurbegraven Nederland verwacht dat over een periode van 40 jaar alle natuurbegravenissen op Heidepol hebben plaatsgevonden. Omdat veel mensen bij leven en welzijn een plekje kiezen op een natuurbegraafplaats kan op basis van sterftcijfers/ levensverwachting (gegevens Centraal Bureau voor de Statistiek) het aantal natuurbegravenissen per jaar goed worden ingeschat. De bewering van recla-

		mant dat binnen enkele jaren alle natuurbegraffenissen op Heidepol hebben plaatsgevonden is onjuist. De Afdeling bestuursrechtspraak gaat niet uit van een noodzaak om het aantal te verkopen grafrechten per jaar vast te leggen (uitspraak AbRS 28 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3316, over bestemmingsplan 'Natuurbegraafplaats Maashorst', r.o. 6.4 en 6.5). Hierin bevestigt de Afdeling bestuursrechtspraak dat de ervaringscijfers Heidepol, in combinatie met de Natuurtoets en de beschrijving van het extensieve gebruik voldoende onderbouwen dat het gebruik van de natuurbegraafplaats het NNN en de in het bestemmingsplan beschermde natuurwaarden niet aantast. Zoals aangeven in de reactie op zienswijze i van de Stichting kan een natuurgraf enkel conform het Werkprotocol beheer en gebruik (art 3.4.1.c.) gerealiseerd worden. Zo wordt voorkomen dat de natuur schade lijdt. Wordt van de voorgeschreven werkwijze afgeweken dan kan de gemeente handhaven.
k	Reclamant vindt het verontrustend en onbegrijpelijk dat B-WARE na een goed gesprek met de gedeputeerde van provincie Gelderland het maximum aantal graven ook 500 gelezen mag worden.	De gemeenteraad wijst reclamant erop dat het betreffende planvoornemen is gelegen in de gemeente Loon op Zand in de provincie Noord Brabant. De betreffende opmerking van reclamant is - ongeacht hoe men hierover denkt – niet van belang voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening
l	Volgens reclamant stelt zowel Alterra als B-ware dat er een maximum moet worden aangehouden van 50 graven per hectare Ook provincie Gelderland houdt dit maximum aan volgens reclamant.	De gemeenteraad wijst reclamant erop dat het betreffende planvoornemen is gelegen in de gemeente Loon op Zand in de provincie Noord Brabant. Provinciale staten van Gelderland hebben op 1 maart 2017 de Gelderse omgevingsverordening aangepast om ruimte te bieden aan natuurbegraven binnen het Gelders Natuurnetwerk (hierna GNN). Natuurbegraven binnen het GNN was voor die tijd niet mogelijk. Provinciale staten van Gelderland achtten daarnaast nader onderzoek naar de effecten van natuurbegraven op natuur en milieu noodzakelijk, omdat de destijds beschikbare informatie (Alterra 2009) niet toereikend was om beleid op te baseren vond men. De resultaten van het onderzoek dat in opdracht van de provincie Gelderland is uitgevoerd zijn in april 2018 gepubliceerd (https://www.gelderland.nl/Meer-graven-in-minder-natuurgebieden). Uit het onderzoek blijkt dat natuurbegraven beperkte effecten op natuur en milieu heeft en er geen risico's zijn op verontreiniging met medicijnresten. Vanwege de uitkomsten van de onderzoeken hebben gedeputeerd staten van de provincie Gelderland voorgesteld om de grafdichtheid voor natuurbegraven te verruimen.
m	Reclamant stelt dat de belevingswaarde van het landgoed schade lijdt door de realisatie van de begraafplaats.	Voor de beantwoording van deze zienswijze verwijst de gemeenteraad naar de reactie op zienswijze b reclamant Bewoner gemeente Loon op Zand 1.

n	Reclamant geeft aan dat de belevingswaarde verloren gaat zodra het landgoed verandert in een begraafplaats. Hierbij verwijst reclamant naar het rapport van Witteveen en Bos uit 2012 <i>Historische buitenplaatsen en landgoederen in stand houden loont</i> .	De gemeenteraad onderschrijft het rapport op dit punt waar reclamant naar verwijst. Natuurbegraven is juist een manier om landgoederen duurzaam instant te houden. Door het planvoornemen krijgt bijvoorbeeld het jachthuis een duurzame bestemming en wordt de gebogen oprijlaan hersteld. Dat de belevingswaarde verloren gaat wordt door gemeenteraad tegengesproken. Hierbij verwijst de gemeenteraad onder andere naar de reactie op zienswijze b reclamant Bewoner gemeente Loon op Zand 1.
---	---	---

Conclusie

De zienswijze van Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

3. AMBTSHALVE AANPASSINGEN

3.1 Inleiding

Gebleken is dat het ontwerpbestemmingsplan enige verbetering en aanpassing behoeft. Deze aanpassingen worden ambtshalve bij de vaststelling van het bestemmingsplan verwerkt. In het navolgende wordt weergegeven welke aanpassingen worden doorgevoerd en wat hiervoor de motivatie is.

De provincie maakte daarnaast melding van een ambtshalve correctie van de Verordening ruimte naar aanleiding van het voorliggend plan. Het vigerende bestemmingsvlak 'wonen' en toekomstige bestemmingsvlak 'maatschappelijk' van het jachthuis heeft de aanduiding NNB. Dat is niet juist om dat het hier om een lang bestaand jachthuis gaat. Door middel van een herbegrenzingsbesluit heeft de provincie dit gecorrigeerd, middels een aanpassing van de verbeelding. Het vastgestelde herbegrenzingsbesluit is 6 juli 2018 gepubliceerd.

3.2. Bestemmingsplan

3.2.1 Aanpassingen van de regels/ inrichtings- en beheerplan

	Onderdeel en motivatie	Aanpassing
a	In het Inrichtings- en beheerplan (Regels bijlage 2) wordt op pagina 17 onder Wettelijk kader aangegeven dat het bos dat gekapt wordt ten behoeve van de omvorming van een perceel naar heischraal grasland (1,9 hectare) en het vrijstellen van natuurtoekomstbomen in het centrale eikenperceel (40% van het totale oppervlakte, gelijk aan 3,8 hectare) conform de Wet natuurbescherming elders wordt gecompenseerd. Dit is echter niet juist. Conform artikel 4.2 en 4.5 van de Wet natuurbescherming dient het voornemen gemeld te worden bij gedeputeerde staten. Zij zijn in deze bevoegd gezag.	Inrichtings- en beheerplan pagina 17 wordt aangepast naar: <i>"bos dat gekapt wordt ten behoeve van de omvorming van een perceel naar heischraal grasland (1,9 hectare) en het vrijstellen van natuurtoekomstbomen in het centrale eikenperceel (40% van het totale oppervlakte, gelijk aan 3,8 hectare) wordt gemeld bij gedeputeerde staten conform de Wet natuurbescherming (artikel 4.2/ 4.5)."</i>

3.2.2 Aanpassingen in de verbeelding

	Onderdeel en motivatie	Aanpassing
a	Het vigerende bestemmingsvlak wonen wordt bestemd tot maatschappelijk en verandert van vorm. De grootte (oppervlakte) dient gelijk te blijven. In de verbeelding is het bestemmingsvlak abusievelijk met 135m ² vergoot. Dit zal worden teruggebracht naar de oorspronkelijke oppervlakte.	Bestemmingsvlak maatschappelijk wordt op de verbeelding met 135m ² verkleind.